

AYDINLI

DOMSTOLENS DOM (femte avdelningen)
den 7 juli 2005 *

I mål C-373/03,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 234 EG, som framställts av Verwaltungsgericht Freiburg (Tyskland), genom beslut av den 12 mars 2003 som inkom till domstolen den 5 september 2003, i målet

Ceyhun Aydinli

mot

Land Baden-Württemberg,

meddelar

DOMSTOLEN (femte avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden R. Silva de Lapuerta samt domarna R. Schintgen (referent) och P. Kūris,

* Rättegångsspråk: tyska.

generaladvokat: D. Ruiz-Jarabo Colomer,
justitiesekreterare: R. Grass,

efter det skriftliga förfarandet,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

- Land Baden-Württemberg, genom I. Karris, i egenskap av ombud,
- Tysklands regering, genom A. Tiemann, i egenskap av ombud,
- Europeiska gemenskapernas kommission, genom G. Rozet och H. Kreppel, båda i egenskap av ombud,

med hänsyn till beslutet, efter att ha hört generaladvokaten, att avgöra målet utan förslag till avgörande,

följande

Dom

- 1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artiklarna 6 och 7 i associeringsrådets beslut nr 1/80 av den 19 september 1980 om utveckling av associeringen (nedan kallat beslut nr 1/80). Associeringsrådet inrättades genom avtalet om upprättandet av en associering mellan Europeiska ekonomiska gemenskapen och

Turkiet, vilket undertecknades den 12 september 1963 i Ankara av Republiken Turkiet, å ena sidan, och av medlemsstaterna i EEG och gemenskapen, å andra sidan. Avtalet ingicks, godkändes och bekräftades för gemenskapens räkning genom rådets beslut 64/732/EEG av den 23 december 1963 (EGT 217, 1964, s. 3685) (nedan kallat associeringsavtalet).

- 2 Begäran har framställts i ett mål mellan Ceyhun Aydinli, turkisk medborgare, och Land Baden-Württemberg angående ett mål om utvisning från Tyskland.

Tillämpliga bestämmelser

- 3 Artikel 6.1 och 6.2 i beslut nr 1/80 har följande lydelse:

”1. Med undantag för bestämmelserna i artikel 7 om familjemedlemmars rätt till anställning har en turkisk arbetstagare som tillhör den reguljära arbetsmarknaden i en medlemsstat

- rätt att efter ett års reguljär anställning i denna medlemsstat få sitt arbetstillstånd förnyat hos samma arbetsgivare om han har anställning,

- rätt att efter tre års reguljär anställning, med undantag för det företräde som skall ges arbetstagare från gemenskapens medlemsstater, i denna medlemsstat

inom samma yrke anta ett erbjudande om anställning från valfri arbetsgivare som görs under normala förhållanden och som registrerats hos arbetsförmedlingen i denna medlemsstat,

- rätt att efter fyra års reguljär anställning i denna medlemsstat utöva valfri avlönad verksamhet.

2. Semesterperioder och föräldraledighet samt frånvaro på grund av arbetsskada eller kortvarig sjukdom skall jämföras med perioder av reguljär anställning. Perioder av ofrivillig arbetslöshet, som i vederbörlig ordning bekräftats av behöriga myndigheter, samt frånvaro med anledning av långvarig sjukdom skall inte inskränka de rättigheter som erhållits med anledning av den föregående anställningsperioden utan att de därmed jämföras med perioder av reguljär anställning.”

- 4 Av artikel 7 i detta beslut framgår följande:

”När en turkisk arbetstagare tillhör den reguljära arbetsmarknaden i en medlemsstat har dennes familjemedlemmar, under förutsättning att de har fått tillstånd att förena sig med honom,

- rätt att efter minst tre års laglig bosättning i den medlemsstaten, och med förbehåll för den företrädesrätt som tillkommer arbetstagare från gemenskapens medlemsstater, anta erbjudanden om anställning,
- rätt att efter minst fem års laglig bosättning i den medlemsstaten utöva valfri avlönad verksamhet.

Barn till turkiska arbetstagare som har genomgått en yrkesutbildning i värdstaten kan, oavsett hur länge de har varit bosatta i den medlemsstaten, anta erbjudanden om anställning i den medlemsstaten, på villkor att en av föräldrarna har varit reguljärt anställd i åtminstone tre år i sagda medlemsstat.”

5 Artikel 14.1 i samma beslut har följande lydelse:

”Bestämmelserna i detta avsnitt är tillämpliga med undantag för begränsningar som grundas på hänsyn till allmän ordning, allmän säkerhet och folkhälsan.”

Twisten vid den nationella domstolen och tolkningsfrågorna

6 Det framgår av akten att Ceyhun Aydınli är född i Tyskland år 1974. Mellan åren 1980 och 1989 bodde han hos sina farföräldrar i Turkiet och gick i skolan där. I september 1989 tilläts han att förena sig med sina föräldrar i Tyskland, där han har genomgått en yrkesutbildning. Från januari 1995 till september 2000 var han anställd hos samma arbetsgivare, och sedan juni 1995 har han permanent uppehållstillstånd i denna medlemsstat.

7 Han anhölls den 27 september 2000 misstänkt för illegal narkotikahandel i en inte ringa omfattning. Han häktades och dömdes den 31 maj 2001 till ett frihetsstraff på tre år, med avräkning för den tid han suttit häktad.

- 8 Efter det att Ceyhun Aydinli avtjänat en del av sitt straff, beviljades han uppskov med verkställighet av återstoden av straffet från och med den 2 oktober 2001, för att genomgå en långvarig behandling av sitt narkotikaberoende. Han avslutade behandlingen med gott resultat den 16 juli 2002. Genom domstolsbeslut av den 6 november 2002 avräknades tiden för denna behandling från det ådömda straffet och det kvarvarande frihetsstraffet omvandlades till ett villkorligt straff.
- 9 Ceyhun Aydinli arbetar sedan dess att han avslutat sin behandling hos sin far i Tyskland.
- 10 De tyska myndigheterna förordnade den 16 augusti 2001 att han omedelbart skulle utvisas. Ceyhun Aydinli överklagade den 20 september 2001 och yrkade att beslutet skulle upphävas.
- 11 Den nationella domstolen anser att utvisningsbeslutet har fattats i enlighet med nationell rätt, enligt vilken en utlänning som slutligt dömts till minst tre års fängelsestraff, som inte villkorats, för brott mot narkotikalagstiftningen skall utvisas, men den ifrågasätter huruvida detta utvisningsbeslut är förenligt med beslut nr 1/80.

- 12 Det framgår nämligen av fast rättspraxis att artikel 14.1 i detta beslut utgör hinder för en automatisk utvisning av en turkisk medborgare när denna åtgärd har beslutats till följd av en fällande dom för ett brott och i syfte att avskräcka andra utlänningar, utan att den berördes personliga uppträdande ger någon konkret anledning att anta att han kommer att göra sig skyldig till andra allvarliga överträdelser som kan störa den allmänna ordningen i värdmedlemsstaten (dom av den 10 februari 2000 i mål C-340/97, Nazli, REG 2000, s. I-957).
- 13 Den nationella domstolen är i detta avseende övertygad om att det, då utvisningsbeslutet fattades, inte längre fanns någon konkret risk för att Ceyhun Aydinli skulle återfalla i brottslighet.
- 14 Innan den nationella domstolen drar slutsatsen att artikel 14.1 i beslut nr 1/80 är tillämplig i det mål den har att pröva, anser den emellertid att det är nödvändigt att fastställa huruvida den berörda personen kan härleda någon rättighet från en bestämmelse i detta beslut, och då i synnerhet från artiklarna 6 och 7 i beslutet.
- 15 Ceyhun Aydinli har, i sin egenskap av turkisk arbetstagare som varit reguljärt anställd i mer än fyra år i följd, uppnått den ställning som anges i artikel 6.1 tredje strecksatsen i beslut nr 1/80. Likaså åtnjuter han i egenskap av barn till en turkisk arbetstagare som tillhör den reguljära arbetsmarknaden i en medlemsstat och hos vilken han varit lagligt bosatt i minst fem år, och då han har genomgått en yrkesutbildning i denna stat, de rättigheter som föreskrivs i artikel 7 första stycket andra strecksatsen och andra stycket i detta beslut.

- 16 Den nationella domstolen undrar emellertid huruvida Ceyhun Aydinli, vid den tidpunkt då utvisningsbeslutet fattades, hade förlorat dessa rättigheter på grund av sin långa frånvaro från arbetsmarknaden, först på grund av att han satt häktad från den 27 september 2000 till den 3 juli 2001, därefter på grund av att han avtjänade sitt fängelsestraff från den 4 juli 2001 till den 1 oktober 2001 och slutligen på grund av att han genomgick en behandling av sitt narkotikaberoende från den 2 oktober 2001 till den 16 juli 2002.
- 17 Verwaltungsgesicht Freiburg, som anser att en tolkning av gemenskapsrätten är nödvändig för att kunna avgöra tvisten, har beslutat att vilandeförklara målet och att ställa följande tolkningsfrågor till domstolen:
- ”1. Innebär en turkisk arbetstagares frånvaro från den reguljära arbetsmarknaden på grund av att han under en tid avtjänat ett fängelsestraff att han lämnar denna arbetsmarknad och därigenom förlorar de rättigheter han till följd av mångårigt förvärvsarbete i den aktuella medlemsstaten förvärvat med stöd av artikel 6.1 tredje strecksatsen i beslut nr 1/80?
  2. Hur fastställer man, i förekommande fall, den varaktighet av en arbetstagares frånvaro från arbetsmarknaden i samband med att ett fängelsestraff avtjänas, som leder till att personen förlorar sina rättigheter?
  3. Kan man när denna tidsperiod skall fastställas även beakta den tid som en turkisk arbetstagare varit frånvarande på grund av att han suttit häktad direkt före verkställigheten av det aktuella frihetsstraffet?

4. Kan man när denna tidsperiod skall fastställas även beakta att det vid tidpunkten för utvisningsbeslutet kan förutses att klaganden kommer att vara borta från arbetsmarknaden en längre tid, eftersom han om inte utvisningsbeslutet hade fattats med hög sannolikhet hade kunnat påbörja en långvarig behandling av narkotikaberoende – för vilken han hade beviljats uppskov av verkställigheten av frihetsstraffet — i syfte att främja hans sociala och yrkesmässiga återanpassning och med tillräckliga utsikter att leda till ett gott resultat?

5. Krävs det, för att en familjemedlem till en turkisk arbetstagare skall förlora sina rättigheter enligt artikel 7 första stycket andra strecksatsen i beslut nr 1/80, såväl att familjemedlemmens familjegemenskap med den turkiska arbetstagare som han ursprungligen härleder sin uppehållsrätt från upphör som att denna familjemedlem permanent lämnar den reguljära arbetsmarknaden i den medlemsstat där båda är bosatta?

6. Föreligger, med avseende på uppehållsrätten, generellt sett en upplösning av den relevanta familjegemenskapen när en turkisk arbetstagares myndiga barn varaktigt flyttat från sina föräldrars bostad och när varken det myndiga barnet eller den aktuella turkiska arbetstagaren längre är i behov av en särskild närhet och omvårdnad?

7. Skall en utestängning från den relevanta arbetsmarknaden, med avseende på en turkisk arbetstagares familjemedlems rättsliga ställning enligt artikel 7 första stycket andra strecksatsen, bedömas enligt samma kriterier som i det fall då den berörda personen har förlorat de rättigheter han förvärvat med stöd av artikel 6.1 tredje strecksatsen i beslut nr 1/80?

8. Förlorar en turkisk arbetstagares barn, som i värdmedlemsstaten har avslutat en yrkesutbildning, sin rättighet enligt artikel 7 andra stycket i beslut nr 1/80 att i den berörda medlemsstaten söka alla lediga arbeten, om han redan inträtt på

arbetsmarknaden i denna medlemsstat och haft en varaktig anställning på arbetsmarknaden i denna stat?

9. Förlorar den berörda personen sin rättighet enligt artikel 7 andra stycket i beslut nr 1/80 när han har lämnat den reguljära arbetsmarknaden i denna medlemsstat på ett sådant sätt att han har förlorat de rättigheter som tillkommer en turkisk arbetstagarare enligt artikel 6.1 tredje strecksatsen i beslut nr 1/80?"

Tolkningsfrågorna

Inledande synpunkt

- 18 Inledningsvis skall påpekas att målet vid den nationella domstolen rör situationen för en turkisk medborgare som, i egenskap av barn till ett invandrande turkiskt par, varav åtminstone en person tillhör den reguljära arbetsmarknaden i en medlemsstat, har tillåtits att förena sig med dessa i denna medlemsstat med stöd av bestämmelserna om familjeåterförening i artikel 7 första stycket i beslut nr 1/80. Den nationella domstolen har i detta sammanhang konstaterat att den berörda personen har rätt att utöva valfri avlönad verksamhet, i enlighet med andra strecksatsen i denna bestämmelse, på grund av att han har varit lagligt bosatt i denna medlemsstat i minst fem år.
- 19 Dessutom är artikel 6.1 i beslut nr 1/80 tillämplig "[m]ed undantag för bestämmelserna i artikel 7 om [en turkisk arbetstagarare] familjemedlemmars rätt till anställning". Av detta följer att dessa bestämmelser utgör *lex specialis* i förhållande till de gradvis mer vidsträckta rättigheter som beviljas på grund av varaktigheten av en reguljär avlönad verksamhet, enligt de tre strecksatserna i nämnda artikel 6.1.

- 20 Under dessa förhållanden skall den femte, den sjätte och den sjunde frågan, rörande tolkningen av artikel 7 första stycket andra strecksatsen i beslut nr 1/80, först prövas.

Den femte, den sjätte och den sjunde frågan

- 21 Dessa frågor har alla ställts för att få klarhet i huruvida en turkisk medborgare, som Ceyhun Aydinli, vilken enligt artikel 7 första stycket andra strecksatsen i beslut nr 1/80 har rätt att utöva valfri avlönad verksamhet i värdmedlemsstaten, kan förlora denna rättighet på grund av att han har dömts till ett flerårigt fängelsestraff, som ursprungligen inte var villkorat, men vars verkställighet delvis ersatts med en skyldighet att genomgå en långvarig behandling av narkotikaberoende. Dessa frågor skall därför prövas i ett sammanhang.
- 22 Domstolen erinrar, i syfte att kunna ge ett ändamålsenligt svar, för det första om att artikel 7 första stycket i beslut nr 1/80 enligt rättspraxis avser situationen för en turkisk medborgare, vilken i egenskap av familjemedlem till en turkisk arbetstagare som tillhör eller har tillhört den reguljära arbetsmarknaden i värdmedlemsstaten, antingen har tillåtits att förena sig med nämnda arbetstagare i denna stat med stöd av bestämmelserna om familjeåterförening, eller är född och alltid har bott i denna stat. Denna bestämmelse är tillämplig på denna typ av situationer oberoende av om den berörda personen, vid det relevanta tillfället, är myndig och inte längre bor i hushållsgemenskap med sin familj, utan lever ett självständigt liv som arbetstagare i den berörda medlemsstaten (se, för ett liknande resonemang, dom av den 16 mars 2000 i mål C-329/97, Ergat, REG 2000, s. I-1487, punkterna 26 och 27, och av den 11 november 2004 i mål C-467/02, Cetinkaya, REG 2004, s. I-10895, punkt 34).

- 23 En sådan turkisk medborgare kan således inte förlora en rättighet som förvärvats med stöd av denna bestämmelse på grund av sådana omständigheter som anges i föregående punkt. En turkisk arbetstagares familjemedlemmars rätt att, efter en viss tid, anta erbjudanden om anställning i värdmedlemsstaten syftar dessutom just till att befästa deras ställning i denna stat genom att ge dem möjlighet att bli självständiga.
- 24 Även om det, för övrigt, i princip enligt artikel 7 första stycket första strecksatsen i beslut nr 1/80 krävs att en familjemedlem till en turkisk arbetstagare faktiskt lever tillsammans med denne sistnämnde under den treårsperiod under vilken den berörda personen inte själv uppfyller villkoren för att anta en anställning på arbetsmarknaden i värdmedlemsstaten (se dom av den 17 april 1997 i mål C-351/95, Kadiman, REG 1997, s. I-2133, punkterna 33, 37, 40, 41, och 44, samt domen i det ovannämnda målet Cetinkaya, punkt 30), får medlemsstaterna inte längre uppställa villkor för vistelsen för en familjemedlem till en turkisk arbetstagare utöver denna treårsperiod och detta gäller, i än högre grad, för en turkisk invandrare som uppfyller villkoren i nämnda artikel 7 första stycket andra strecksatsen (se domen i det ovannämnda målet Ergat, punkterna 37–39, och domen i det ovannämnda målet Cetinkaya, punkt 30).
- 25 Domstolen har i detta avseende, vad gäller de familjemedlemmar som avses i artikel 7 första stycket i beslut nr 1/80, vilka liksom Ceyhun Aydinli efter fem års laglig bosättning har rätt att anta erbjudanden om anställning i värdmedlemsstaten i enlighet med andra strecksatsen i denna bestämmelse, närmare bestämt slagit fast att bestämmelsens direkta effekt inte enbart har till följd att de berörda personerna direkt på grundval av beslut nr 1/80 har en individuell rättighet vad avser anställning, utan den ändamålsenliga verkan av denna rätt förutsätter dessutom med nödvändighet att det finns en motsvarande rätt att uppehålla sig i staten i fråga, som föreligger oberoende av om villkoren för förvärvande av dessa rättigheter fortfarande är uppfyllda (se domen i det ovannämnda målet Ergat, punkt 40, domen i det ovannämnda målet Cetinkaya, punkt 31, och, analogt, dom denna dag i mål C-383/03, Dogan, REG 2005, s. I-6237, punkt 14).

- 26 Det förhållandet att villkoret för att förvärva den aktuella rättigheten, i förevarande fall att leva tillsammans med den turkiska arbetstagaren under en viss tid, inte längre föreligger efter det att familjemedlemmen till denna arbetstagare har förvärvat den aktuella rättigheten, kan följaktligen inte påverka den rättighet som tillkommer familjemedlemmen.
- 27 För det andra framgår det av rättspraxis att begränsningarna i uppehållsrätten, såsom en följd av den rätt till tillträde till arbetsmarknaden och till att faktiskt utföra ett arbete som tillkommer en turkisk arbetstagares familjemedlemmar som uppfyller villkoren i artikel 7 första stycket i beslut nr 1/80, är av två slag. Antingen utgör den invandrande turkiska medborgarens närvaro i värdmedlemsstaten på grund av dennes personliga uppförande en faktisk och allvarlig fara för den allmänna ordningen, den allmänna säkerheten eller folkhälsan enligt artikel 14.1 i beslut nr 1/80, eller så har den berörde lämnat denna stat för en avsevärd period och utan legitima skäl (se i detta avseende domen i det ovannämnda målet Ergat, punkterna 45, 46 och 48, och domen i det ovannämnda målet Cetinkaya, punkt 36).
- 28 Däremot är det inte möjligt att, med stöd av artikel 7 första stycket i beslut nr 1/80, på grund av en fängelsedom, ens om den avser flera år och ursprungligen inte är villkorad, och en efterföljande långvarig behandling av narkotikaberoende, begränsa de rättigheter som enligt denna bestämmelse tillkommer en turkisk medborgare i Ceyhun Aydinlis situation på grund av att nämnde medborgare har varit frånvarande från arbetsmarknaden under en längre tid (se analogt domen i det ovannämnda målet Cetinkaya, punkt 39).
- 29 Tolkningen i föregående punkt är desto mer relevant som det avgörande för en turkisk arbetstagares familjemedlemmars förvärv av rättigheter avseende anställ-

ning, till skillnad från vad som gäller för turkiska arbetstagare enligt artikel 6.1 i beslut nr 1/80, enligt artikel 7 första stycket i detta beslut inte är att dessa familjemedlemmar tillhör den reguljära arbetsmarknaden i den berörda staten och att de utövat en avlönad verksamhet under en viss tid, utan helt enkelt att de faktiskt bott tillsammans med den arbetstagare från vilken de härleder sina rättigheter under en första period av tre år. Den första och den andra strecksatsen i nämnda artikel 7 första stycket ger dessutom familjemedlemmar till en turkisk arbetstagare rätt att anta en anställning, men ålägger dem inte någon som helst skyldighet att utöva en sådan avlönad verksamhet som föreskrivs i artikel 6.1 i samma beslut.

30 Av detta följer att bestämmelserna i artikel 6.2 i beslut nr 1/80 inte i något fall är tillämpliga samtidigt som artikel 7 i detta beslut. Det är endast i syfte att kunna sammanräkna de anställningsperioder som är nödvändiga för att förvärva de rättigheter som anges i nämnda artikel 6.1 som det i artikel 6.2 för denna sammanräknings skull föreskrivs vilken följd det får att av olika skäl göra uppehåll i arbetet (se domen i det ovannämnda målet Dogan, punkt 15).

31 Av detta följer vidare att en familjemedlem till en turkisk arbetstagare, som uppfyller villkoren i artikel 7 första stycket i beslut nr 1/80 och som vill anta en anställning i värdmedlemsstaten, inte är skyldig att uppfylla de strängare villkor i detta avseende som anges i artikel 6.1 i detta beslut (se i detta avseende, analogt, dom av den 19 november 1998 i mål C-210/97, Akman, REG 1998, s. I-7519, punkterna 48–50).

- 32 Av allt som anförts följer att den femte, den sjätte och den sjunde frågan skall besvaras på så sätt att en turkisk medborgare som har rätt att utöva valfri avlönad verksamhet enligt artikel 7 första stycket andra strecksatsen i beslut nr 1/80, inte förlorar denna rättighet vare sig på grund av en långvarig frånvaro från arbetsmarknaden till följd av ett fängelsestraff, ens om det är flerårigt, följt av en långvarig behandling av narkotikaberoende, eller på grund av att den berörda personen när utvisningsbeslutet fattades var myndig och inte längre bodde hos den turkiska arbetstagaren från vilken han härleder sin uppehållsrätt, utan levde självständigt i förhållande till denna arbetstagare.

Den fyra första frågorna samt den åttonde och den nionde frågan

- 33 Mot bakgrund av svaret på den femte, den sjätte och den sjunde frågan saknas anledning att pröva de övriga frågorna.

Rättegångskostnader

- 34 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den nationella domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

På dessa grunder beslutar domstolen (femte avdelningen) följande dom:

En turkisk medborgare som har rätt att utöva valfri avlönad verksamhet enligt artikel 7 första stycket andra strecksatsen i beslut nr 1/80 av den 19 september 1980 om utveckling av associeringen, vilket antogs av associeringsrådet som inrättades genom associeringsavtalet mellan Europeiska ekonomiska gemenskapen och Turkiet, förlorar inte denna rättighet vare sig på grund av en långvarig frånvaro från arbetsmarknaden till följd av ett fängelsestraff, ens om det är flerårigt, följt av en långvarig behandling av narkotikaberoende, eller på grund av att den berörda personen när utvisningsbeslutet fattades var myndig och inte längre bodde hos den turkiska arbetstagaren från vilken han härleder sin uppehållsrätt, utan levde självständigt i förhållande till denna arbetstagare.

Underskrifter